

Cserépváralja Község Önkormányzat

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

2023-2028

Cserépváralja Község Önkormányzat

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	36
Általános iskola 2007-től, óvodai ellátás 2013-tól nincs a településen.	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	50
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	56
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	64
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	72
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	74
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	75
1. A HEP IT részletei	75
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	75
A beavatkozások megvalósítói	76
Jövőképünk.....	76
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	77
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	83
3. Megvalósítás.....	84
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	84
3.2 A megvalósítás folyamata	85
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	87
3.4 Nyilvánosság	88
3.6 Érvényesülés, módosítás	90
4. Elfogadás módja és dátuma.....	91

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Cserépváralja Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Cserépváralja Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Bükki Nemzeti Park határán, Miskolctól kb. 50 kilométerre, Egertől 25 km-re található. Lélekszáma 500 fő körüli.

Nevét a valamikor itt magasodó várról kapta.

A település büszke arra, hogy az 1848-as szabadságharc csatazaja elől ide költöztették szülei a négyesztendős Munkácsy Mihályt (1844-1900), a kastélyban intézőként szolgáló nagybátyjához. A cserépvári tartózkodás emléke mélyen belevésődött Munkácsy Mihály lelkébe: „Cserépvárra teljes épségben érkeztünk meg. Hozzáfűződnek gyermekkorom legboldogabb emlékei... még látom a falucskát vidáman, amely lábam elé teríti fehér házait, a zöld völgyben a patak mellett a teheneket és kecskéket, amelyek élénk foltokat vetettek a hegyoldalba, ahol annyiszor szerettünk a fűben hemperegni...”

¹Gazdasági program, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A falu határában, a Várhegy alján, Coburg herceg kastélyának uradalmából fennmaradt nyolcszög-alakú törökkori kút és kútház tekinthető meg.

Szintén a várrom szomszédságában látható a copf stílusban épült, római katolikus kápolna.

Építészeti ritkaságnak számít a modern, római katolikus templom, amelyből csak kettő van az országban (a másik Hollóházán található). A falu lakosságának nagy része katolikus vallást gyakorol a műemlék számba illő építményben.

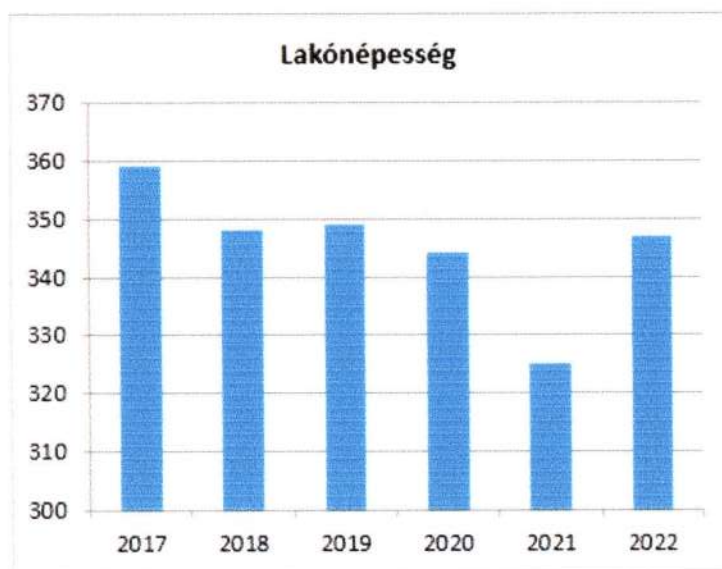
A szép természeti környezet jó túrázási, kirándulási lehetőséget biztosít. A falu nevezetességeinek megtekintése mellett lehetőség van túrázásra, kirándulásra, Bükki Nemzeti Park területén, érintve Cserépváralja leglátványosabb természeti értékeit, Mangó-tetőn találhatóak hazánk legmonumentálisabb kaptárkövei, melyeknek funkciójukról a nép szájhagyománya szerint többféle feltételezés is létezik... valószínűleg a kaptárkövek eredeti funkciójának megfejtése az utókor számára jelent feladatot. A gyalogtúrát kedvelők felkereshetik a csodálatosan szép Alsó-, és Felső-szorosokat és a Szurdok-völgyet. A cserépváraljai gabonátároló vermek hazánk legnagyobb ilyen célra készült építményei, melyekről sokáig úgy vélték, hogy a vár alatt védelmi célokra készültek. A Bükkalja településeinek egykor a barlanglakások is általánosan fellelhetőek voltak. A múzeumi célra helyreállított barlanglakásos tájházban pitvar-kéményfalja, szoba, pince, istálló, takarmányos és lakószoba található. 1987-ben nyílt meg a látogatók előtt.

Terület: 14,62 km²

Népsűrűség: 30,78 fő/km²

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	359	bázis év
2018	348	96,94%
2019	349	100,29%
2020	344	98,57%
2021	325	94,48%
2022	347	106,77%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

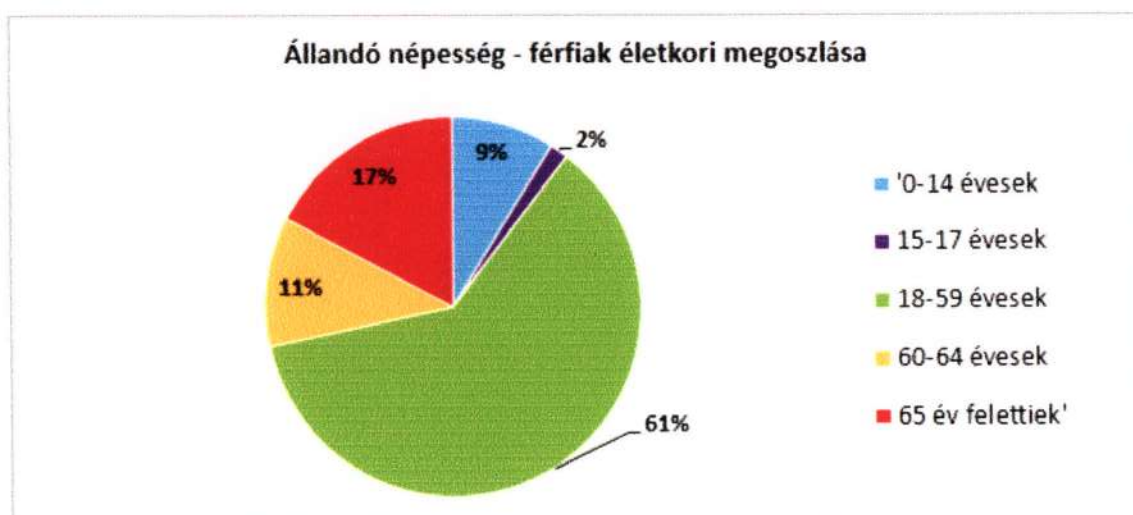

Cserépváralja lakónépességének száma az elmúlt évek során változó tendenciát mutat, de 2017-hez képest sajnos csökkent a lakosság, ami betudható az előregedő társadalomnak és a fiatalok elvándorlásának is.

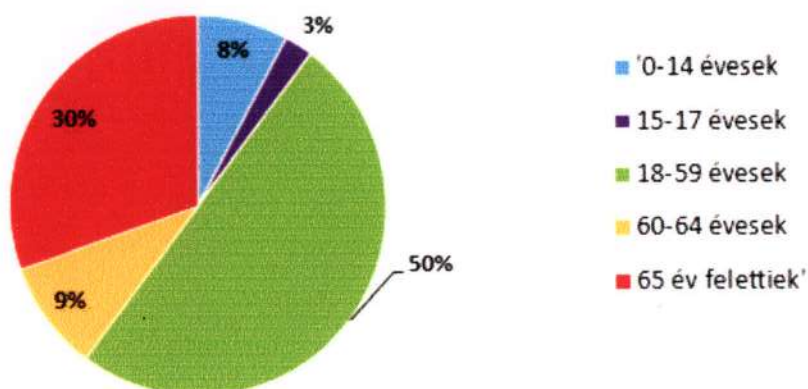
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	191	204	395	48,35%	51,65%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			7	1,77%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	17	16	33	4,30%	4,05%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	3	5	8	0,76%	1,27%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	117	102	219	29,62%	25,82%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	21	19	40	5,32%	4,81%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	33	62	95	8,35%	15,70%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

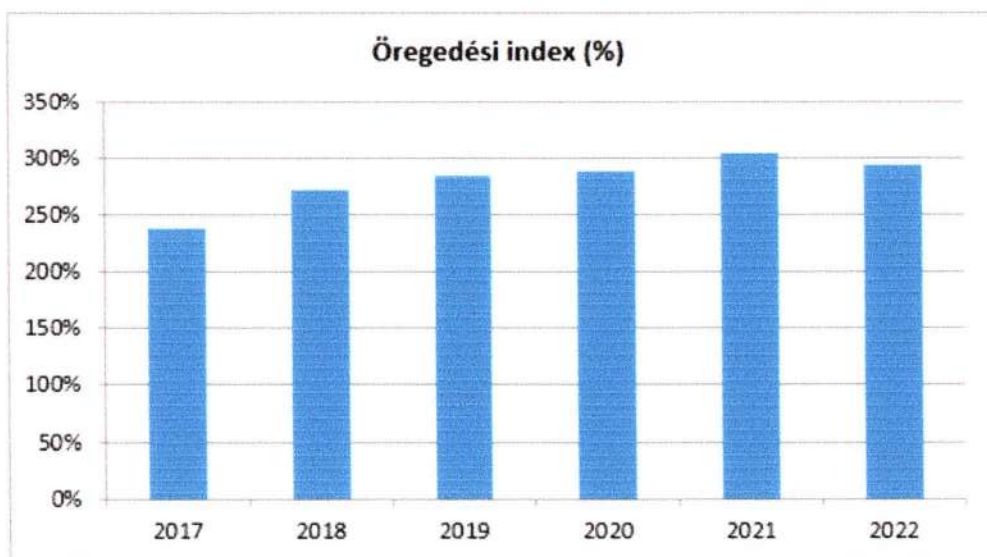
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkénel, ami országos tendencia is.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	81	34	238,24%
2018	87	32	271,88%
2019	91	32	284,38%
2020	95	33	287,88%
2021	88	29	303,45%
2022	91	31	293,55%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

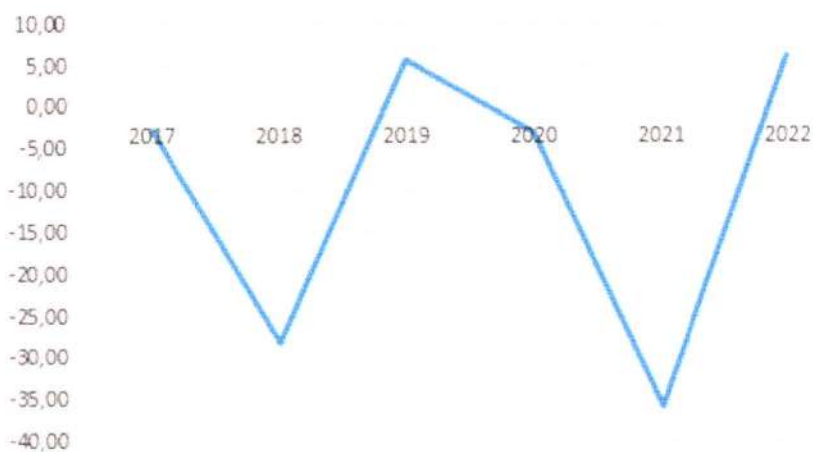

Az öregedési index majdnem 300% körüli értéket mutat minden évben, amely a lakosság előregedési tendenciájának erősítését jelzi. Az utóbbi évek statisztikái szerint előregedő társadalmi szerkezet alakult ki. Mivel az öregek száma meghaladja a fiatalok számát, így elmondható, hogy az idősök fokozott ellátására van szükség. Ez az állapot a járás és az országrész általános ismérve.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-2,75
2018	-28,29
2019	5,74
2020	-2,89
2021	-35,87
2022	6,14

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)

A természetes népmozgalom mellett a népességszámot a vándorlások is befolyásolják. A településen minden évben az elvándorlások száma volt nagyobb, kivéve a 2022-es évet.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-19,28
2018	-2,83
2019	-2,87
2020	-8,66
2021	-23,92
2022	-6,14

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Sajnos minden évben jóval magasabb a halálozások száma a vizsgált időszakban.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőségért küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Cserépváralja Község Önkormányzata az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységét: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán

mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játszhasanak, elősegítve ezzel a lakosságnak ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

A helyi esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;

a nevelés, oktatás területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére;

a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;

munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;

a lakóhelyi szegregáció felszámolására;

a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában.

Alapvető követelmény az esélyteremtő tevékenység, valamint ennek tervszerű dokumentálása a települési esélyegyenlőségi program kidolgozásával és megvalósításával. Mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges faktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Cserépváralja település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az
HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új	Roma	Stratégia(2019-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)		
„Legyen jobb a gyermekeknek”	Nemzeti	Stratégia (2007-2032)
Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét	Elősegítő Nemzeti	Stratégia (2010-2021)
Időügyi	Nemzeti	Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Fogatékosságügyi Program (2015-2025)		

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi esélyegyenlőségi program az alábbi dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal kapcsolódik:

Gazdasági program 2020-2024. évek: A gazdasági program esélyegyenlőséggel kapcsolatos rendelkezései: gazdaságfejlesztési célkitűzései között szerepel a munkahelyteremtés és a lakosságmegtartás, a fiatalok helyben tartásának elősegítése, beruházások beindításának támogatása, elősegítése. A kultúra, oktatás, sport célkitűzések között szerepel a programok, rendezvények szervezése a fiatalok számára.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Cserépváralja Község Önkormányzata tagja a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A társulás abból a célból jött létre, hogy a kistérség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, és az önkormányzatok együttműködésükkel minél teljesebben, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű ellátást és szolgáltatást.

Cserépváralja Község Önkormányzata a gyermekjóléti szolgáltatással, a házi segítségnyújtással, a családsegítéssel, azokhoz kapcsolódó feladatokat látja el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A rendelet melléklete meghatározza az egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, illetve meghatározza azok forrását is. A jogszabály a mutatók forrásaként az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (a továbbiakban: TelR) jelöli meg.

A TelR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek a TelR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak.

A TelR adatbázisa általában 2022. évig tartalmazza az adatokat, ez azonban az egyes területenként eltérő lehet.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedt egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma.

Bükkzsérc községre vonatkozóan nem készült felmérés a mélyszegénységben élők számáról, ezért azt az aktív korúak ellátásában részesülők számából, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számából tudtuk kikövetkeztetni.

*Az Szt. 33. §-ában foglaltak szerint:

„(33. §^{*} (1)^{*} Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a)^{*} aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

d)^{*} akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e)^{*} akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy

f)^{*} aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g)^{*} akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.^{*}

(1a)^{*} Az aktív korúak ellátása tekintetében - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

(1b)* Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben az egészségkárosodott személy egészségkárosodásának mértékét, az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségességét, valamint a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontját az eljáró hatóság szakkérdésként megvizsgálja.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs. „

*A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint: „hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;”

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:

A szegénységben élő, hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása a szülők bevonásával történik. A hátrányos helyzetű családok gondozásában a gyermekeket veszélyeztető helyzetek kialakulásának megelőzésében, megszüntetésében, az együttműködés megszervezésében kitüntetett szerepe van a gyermekjóléti szolgálatnak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma folyamatosan növekszik.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján járó ellátásokon felül további kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére válnak jogosulttá.

Hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Étkeztetés: Bölcsődében, óvodában és a nappali rendszerű oktatás 1-8. évfolyamán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknek az étkezés ingyenes.

Oktatás: a nevelési-oktatási intézmény gondoskodik a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáról.

Művészetoktatás: a hátrányos helyzetű gyermekek az alapfokú művészetoktatásban térítési díjat nem fizetnek.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Kötelező óvodai felvétel: a kötelező felvételt biztosít az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvételére, ha az a harmadik életévét betöltötte.

Iskolaválasztás: az általános iskola feladatainak ellátása keretében a felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben részesíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket.

Oktatás: minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére az oktatásban való részvétel, beleértve az első alapfokú művészetoktatásban való részvételt is.

Útravaló ösztöndíjprogram: az ösztöndíj pályázat útján nyerhető el.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A hátrányos helyzetben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, ezért nyári étkeztetés keretében ezt az önkormányzat biztosítja.

Szembetűnő, hogy a roma lakosság körében nagyon magas a gyermekek aránya, míg ez az arány a település összlakosságán belül kevésbé mondható el. A tapasztalatok szerint a roma gyermekek identitás tudata gyenge, nagy része nem ismeri a roma kultúrát, hagyományokat.

A roma háztartások többségében több család, generáció él együtt.

A roma emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Tapasztalataink szerint a munkanélküliség fő oka az alacsony iskolázottság, az ebből adódó motiváltsági problémák, és a társadalmi előítélet jelenléte. Tapasztalataink szerint a roma nők iskolai végzettsége és foglalkoztatottsági szintje alacsonyabb, mint a roma férfiaké.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

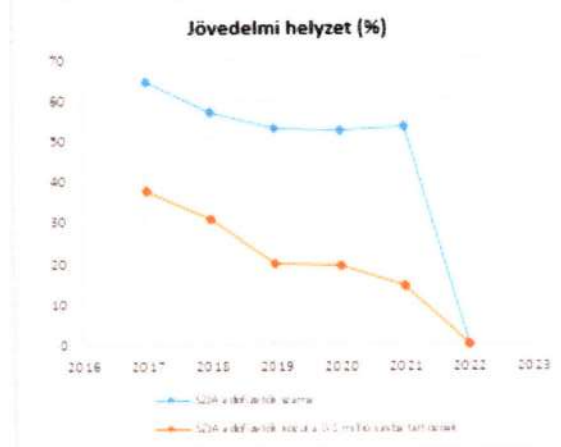
A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és a megváltozott munkaképességűek. Tapasztalataink szerint a munkaerőpiacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	64,58	37,69
2018	57,07	30,77
2019	53,10	20,09
2020	52,41	19,32
2021	53,76	14,50
2022	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az SZJA adófizetők száma az elemzett 5 évben csökkenő tendenciát mutat, és ezzel együtt csökkent az SZJA adófizetők közül a 0 – 1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV.

törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	7,10	10,34	8,72%
2018	5,96	7,86	6,91%
2019	6,80	7,52	7,16%
2020	6,38	3,97	5,18%
2021	5,22	5,79	5,51%
2022	5,88	6,14	6,01%

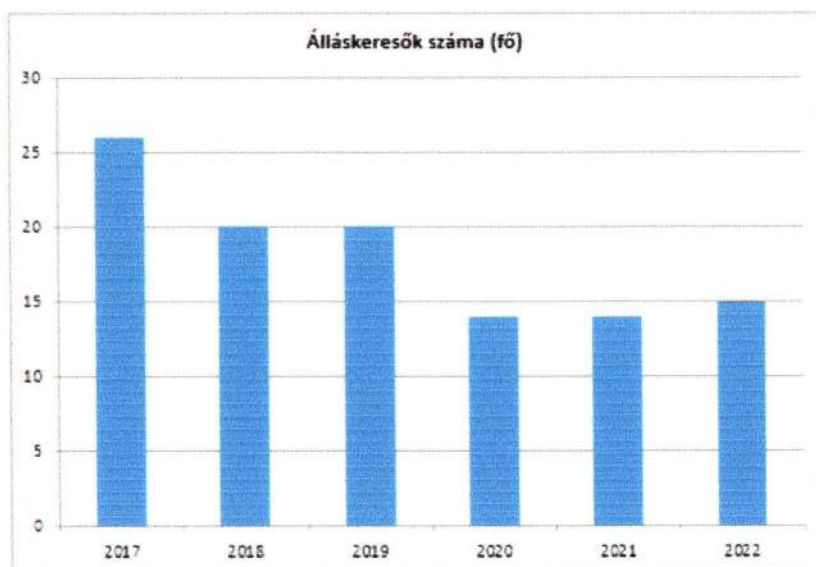
Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

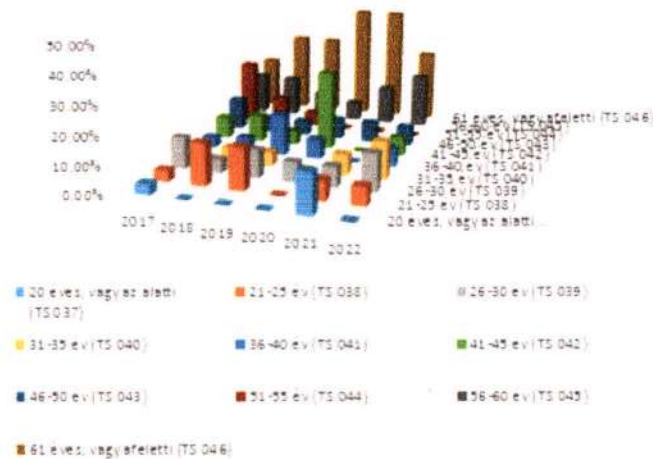
A nyilvántartott álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutatott 2017-2022. között. A legtöbb évben a nők aránya magasabb.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskereső száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	26	20	20	14	14	15
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00
	%	3,85%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	3,00	3,00	0,00	1,00	1,00
	%	3,85%	15,00%	15,00%	0,00%	7,14%	6,67%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
	%	11,54%	5,00%	10,00%	7,14%	7,14%	13,33%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	1,00	1,00	0,00	1,00	2,00
	%	0,00%	5,00%	5,00%	0,00%	7,14%	13,33%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	1,00	3,00	1,00	0,00	1,00
	%	3,85%	5,00%	15,00%	7,14%	0,00%	6,67%
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	2,00	1,00	4,00	0,00	1,00
	%	7,69%	10,00%	5,00%	28,57%	0,00%	6,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	%	11,54%	5,00%	5,00%	7,14%	7,14%	6,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	6,00	2,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	23,08%	10,00%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	4,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
	%	15,38%	15,00%	10,00%	7,14%	14,29%	20,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5,00	6,00	6,00	6,00	6,00	4,00
	%	19,23%	30,00%	30,00%	42,86%	42,86%	26,67%

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

A település szociális és foglalkoztatási helyzete szoros összefüggésben van társadalmi mutatószámaival, hiszen, ha kevés a munkahely, rosszak a foglalkoztatási feltételek a fiatalok nagyobb valószínűséggel elvándorolnak, de ugyanez befolyásolja szociális helyzetét is, hiszen a magas és tartós munkanélküliség miatt több lesz a segélyben részesülők száma, a lakosság szegényedik.

Legmagasabb a munkanélküliség a 61 év feletti korosztálynál, hiszen már közel állnak a nyugdíjhoz, a modern technológiákhoz kevésbé értenek, fokozódnak egészségügyi problémáik, így foglalkoztatásuk már nehezebb.

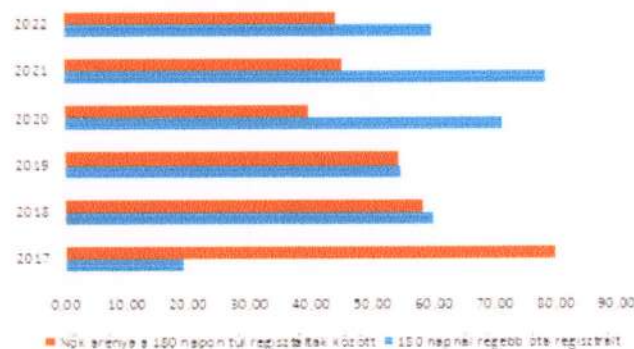
Az adatok ismeretében a munkanélküliségi ráta jól kifejezi a lakosságának hátrányait a munkaerő-piacon, mutatja az eltérő foglalkoztatási, munkavállalási esélyeket.

Különösen nehéz helyzetben vannak az ötven év feletti, a pályakezdő, az alacsony iskolai végzettségű, a megváltozott munkaképességű és a roma munkanélküliek. A munkanélküliség okozta egzisztenciális, mentális és egészségügyi problémák, pedig növekvő mértékben megjelennek a gyermekjóléti és szociális alapellátás területén is.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	19,23	80,00
2018	60,00	58,33
2019	55,00	54,55
2020	71,43	40,00
2021	78,57	45,45
2022	60,00	44,44

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskereső

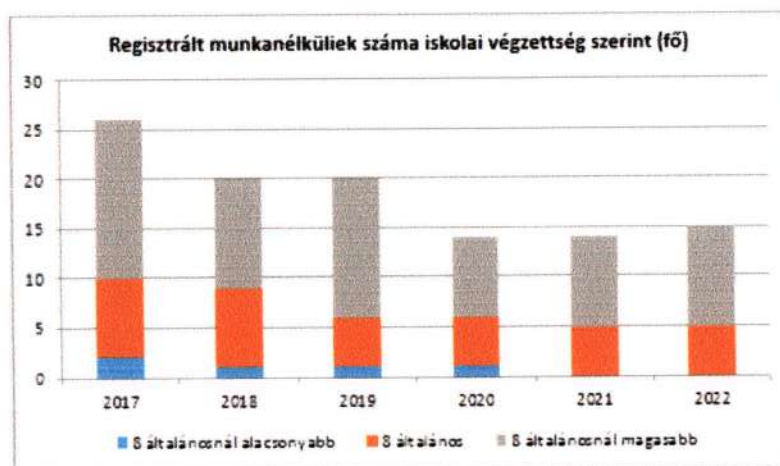

A 3.2.3. táblázat adatai szerint a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma 2017-től sajnos folyamatos növekedést mutat. A nők aránya a vizsgált időszakban csökkenő tendenciát mutat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	26	2	7,69%	8	30,77%	16	61,54%
2018	20	1	5,00%	8	40,00%	11	55,00%
2019	20	1	5,00%	5	25,00%	14	70,00%
2020	14	1	7,14%	5	35,71%	8	57,14%
2021	14	0	0,00%	5	35,71%	9	64,29%
2022	15	0	0,00%	5	33,33%	10	66,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek aránya a legkisebb a vizsgált időszakban, a legnagyobb viszont a 8 általánosnál magasabb végzettségűeké. Az alacsonyabb végzettségűek elhelyezkedési lehetőségei települési szinten jobbak, hiszen el tudnak helyezkedni mezőgazdaságban, fizikai munkásként.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Bükkzsérc Önkormányzata által közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható munkaerő piaci célcsoport:

- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskeresők – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők.

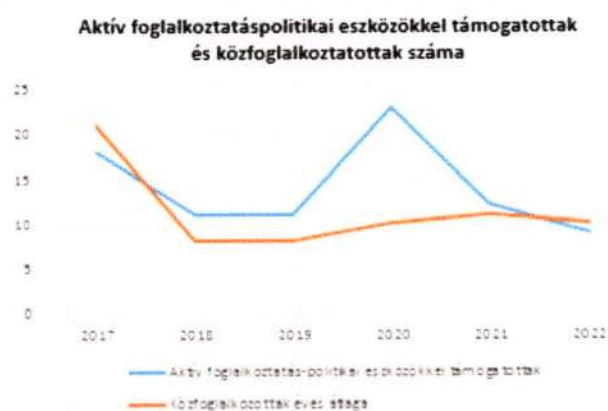
A munkaerő piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtanak támogatást:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő),

hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő).

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	18	21
2018	11	8
2019	11	8
2020	23	10
2021	12	11
2022	9	10

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat jól szemlélteti, hogy az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma, valamint a közfoglalkoztatottak száma is évről évre csökkenő tendenciát mutat. Ez egy nagyon pozitív előrelépés, hiszen sikerül a közfoglalkoztatásból kilépni a munkaerő piacra.

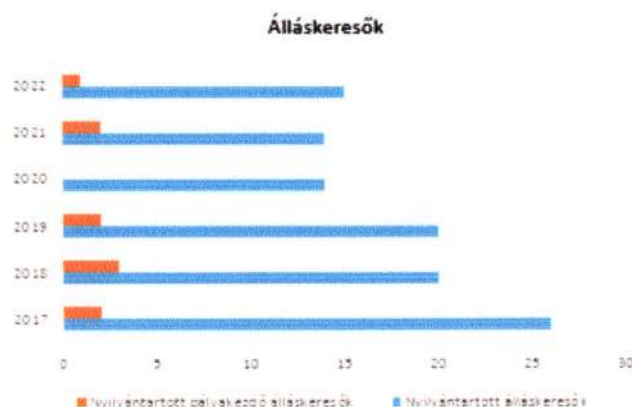
d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A munkahelyteremtésben a település elhelyezkedése hátrányt jelenthet, mivel hegyvidéki és elég eldugott a település. Mezőkövesd 20 km távolságra található, 2 irányból is megközelíthető a település. Távolsági buszok sajnos elég ritkán járnak, így a munkába járás nehezített.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük
 Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településünkön nincsenek.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	26	2
2018	20	3
2019	20	2
2020	14	0
2021	14	2
2022	15	1

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma nagyon alacsony, elhelyezkedésük könnyebb a környező városokban, könnyebben mobilizálhatóak.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A településtől 20 km-re fekvő Mezőkövesd városában a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala Munkaügyi Kirendeltsége a rendelkezésére álló éves tanfolyami lehetőségek szerint hirdeti meg a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő átképzéseket, tanfolyamokat, az első munkahely megszerzésére, illetve munkatapasztalat szerzés elősegítésére.

A munkaerő-piaci szolgáltatásokon belül a felnőttképzéseket a Munkaügyi Kirendeltség koordinálja. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására irányul.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők számát az aktív korúak ellátásában részesülők számának

felhasználásával tudtuk megbecsülni. Az önkormányzat elsősorban az aktív korúak ellátásában, ezen belül is a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket alkalmazza a közfoglalkoztatás keretében intézményeiben.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Foglalkozási diszkriminációról nincs tudomásunk településünkön.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A digitális ismeretek megszerzésének lehetőségei nagyon korlátozottak, pályázat útján reméljük a közeljövőben megvalósítható lesz.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető szolgáltatásokat. E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	26	10,66%	17	65,38%
2018	20	8,73%	7	35,00%
2019	20	8,85%	6	30,00%
2020	14	6,48%	8	57,14%
2021	14	6,73%	7	50,00%
2022	15	6,67%	6	40,00%

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

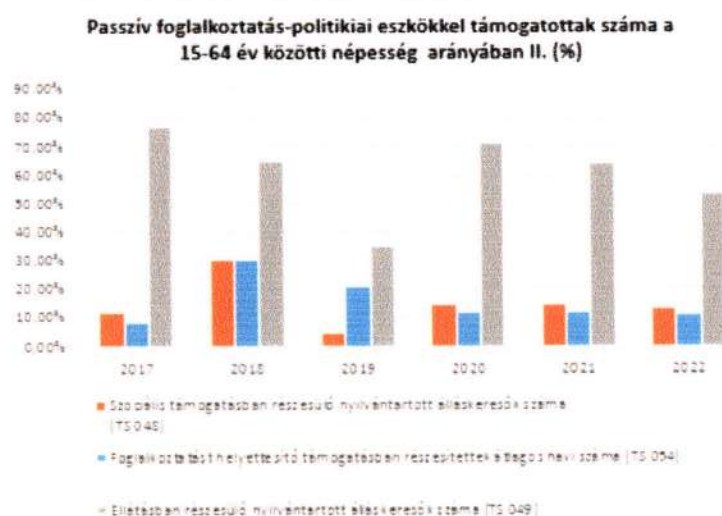

A nyilvántartott álláskereső közel fele részesül álláskeresői ellátásban, számuk évről évre csökken, ahogy a nyilvántartott álláskereső száma is.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	3	11,54%	2	8,19%	20	76,92%
2018	6	30,00%	6	29,85%	13	65,00%
2019	1	5,00%	4	20,85%	7	35,00%
2020	2	14,29%	2	11,86%	10	71,43%
2021	2	14,29%	2	12,00%	9	64,29%
2022	2	13,33%	2	11,13%	8	53,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Rendszeres szociális segélyt az aktív korú személy kaphat a Járási Hivaltól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos

munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személy, aki nem rendelkezik rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. Cserépváralján a segélyben részesültek száma változó. A segélyben részesítettek száma évről évre csökken.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Fenti táblázat településünk esetében nem releváns, nem részesült senki ilyen ellátásban.

Figyelembe kell venni, hogy 2011 január 1-től bérpótló juttatásra (BPJ), illetve 2011 szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevétele nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. A BPJ/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A szociálisan rászorulóknak esetében lakásfenntartási támogatási rendszer működik.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. A szociális

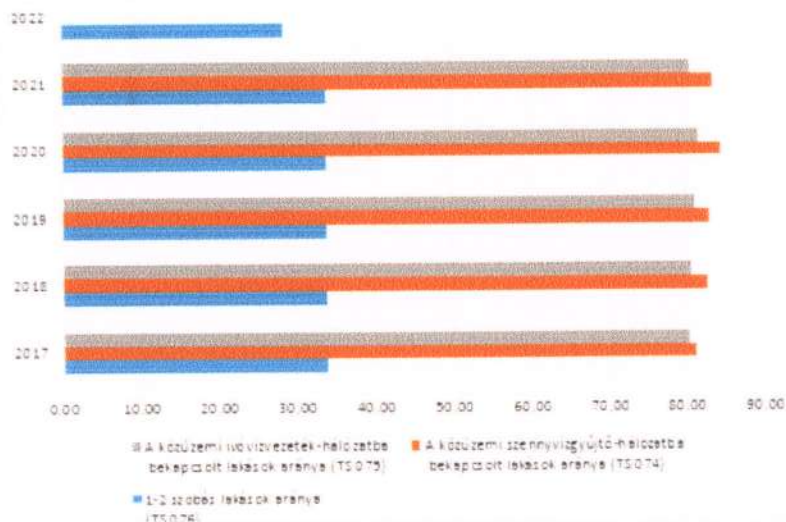
törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már nagyobb összegű a díjhátralék.

Azt tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralék felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	219	0	0,00	33,79	81,28	80,37
2018	219	0	0,00	33,79	82,65	80,82
2019	219	0	0,00	33,79	83,11	81,28
2020	219	0	0,00	33,79	84,47	81,74
2021	219	0	0,00	33,79	83,56	80,82
2022	218	0	0,00	28,44	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Lakásállomány és minősége

A lakásállományok száma az elmúlt 5 évben változatlan.

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány **opcionális** (önkormányzati adatok)

Cserépváralfa település nem rendelkezik egyetlen önkormányzati tulajdonban lévő bérlakással sem, ezért a táblázat nem releváns.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság

megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról Cserépváralja Község Önkormányzat Képviselő-testületének a Cserépváralja Község Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó helyi rendelete rendelkezik

A privatizációval egy időben a közüzemi díjak is megemelkedtek, a munkanélküliség emelkedésével a lakhatási gondok felerősödtek. Ezen váratlan krízishelyzetekre fel kell készülni és a nehéz sorsú családok gondjainak megoldására komoly hangsúlyt kell fektetni.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra nem használt ingatlanok sem találhatóak a településen.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Településünkön hajléktalan személyek, illetve elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások nincsenek.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	154
2018	n.a.	515
2019	n.a.	425
2020	n.a.	44
2021	n.a.	102
2022	n.a.	98

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az egyéb önkormányzati támogatásban részesülők száma 2017-hez képest csökkenő tendenciát mutat.

f) eladósodottság

Településünkön is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Védendő fogyasztói kérelmet nyújthat be a villamos energia szolgáltatónál, illetve a gázszolgáltatónál, aki a jogszabályban meghatározott ellátásban részesül és tartozása van a szolgáltató felé. Ez alapján részletfizetést vagy fizetési halasztást kaphat.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nem található külterületen és nem lakóövezetben elhelyezkedő ingatlan

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön telepek, szegregátumok nem találhatóak.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Településünkön telepek, szegregátumok nem találhatóak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Településünkön telepek, szegregátumok nem találhatóak.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Településünkön telepek, szegregátumok nem találhatóak.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen működik orvosi ellátás, háziorvosi rendelés keretein belül, amely a felnőttek és gyermekek vizsgálatát és egészségügyi ellátását egyaránt megvalósítja. A településen egy orvosi rendelő található.

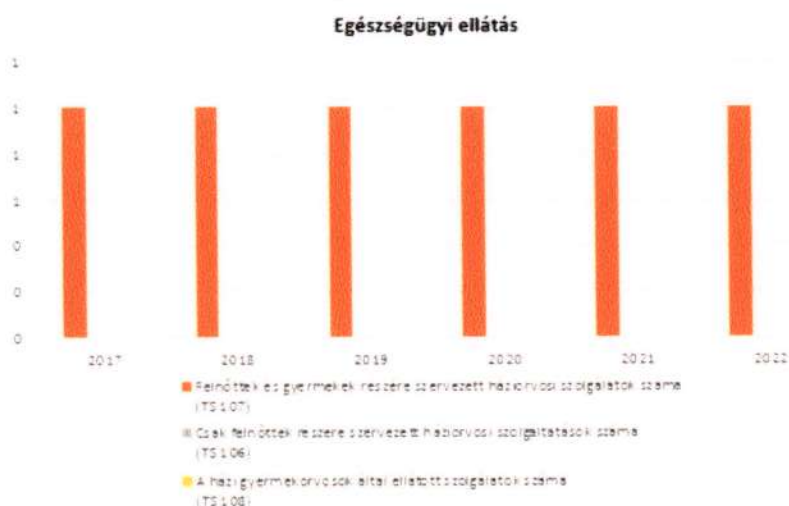
A háziorvosi feladatokat vállalkozás biztosítja.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátás, fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz, valamint a prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés biztosított térségi szinten belül.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	0	17	3,00
2018	1	0	0	0	25	3,00
2019	1	0	0	0	20	3,00
2020	1	0	0	0	22	2,00
2021	1	0	0	0	17	1,33
2022	1	0	0	0	18	1,02

Forrás: TeIR, KSH Tstár

Településünkön 1 db háziorvosi szolgálat működik, a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma minden évben közel azonos.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Településünkön a lakosság számára szűrővizsgálatot a Magyar Vöröskereszt, különböző önkormányzati és alapítványi szervezetek bonyolítanak le, mint pl. évi egyszeri véradás, mammográfiás szűrővizsgálat, illetve egészségügyi állapotfelmérés.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés településünkön nincs, nem releváns. A szolgáltatás 20 km-re a településtől Mezőkövesd városban áll rendelkezésre.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésben célunk az egészséges táplálkozás érvényesítése. Az étkeztetést jelenleg lebonyolító vállalkozó sok gondot fordít arra, hogy a legjobb alapanyagokból, nagy odafigyeléssel készüljenek az ételek. A legújabb előírásoknak megfelelően történik az ételek elkészítése, valamint adagolása az óvodás és iskoláskorú gyermekek részére.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen szervezett programokon, sportprogramokon a hozzáférés mindenki számára biztosított. A programok szervezésénél az esélyegyenlőség védelmét figyelembe vesszük, mind a programok jellegénél, mind a helyszín kiválasztásánál.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz Cserépváralja Önkormányzata biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás.

A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely

megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

g) drogprevenciós szolgáltatások

Településünkön drogprevenciós szolgáltatások nem működnek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nem történt hátrányos megkülönböztetés az önkormányzat intézményeiben dolgozói törekednek az egyenlő bánásmód követelményeinek betartására.

i) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Kiemelt fontosságú a községben élő fogyatékosok, mélyszegénységben élők, idősek, gyermekek ellátása, mind szociális mind az egészségügy területén.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A népkonyhán kiosztott ételadagok számáról nincs pontos adatunk, azonban a szolgáltatás működik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, a templomok, a civil szervezetek, sportegyesületek, az azonos érdeklődésű emberek szerveződése, stb.

a) közösségi élet szinterei, fórumai

Településünkön a közösségi élet szintere leginkább a közösségi ház. A neves eseményekhez köthető és egyéb apropóból megrendezésre kerülő műsorok, programok ezen a helyszínen kerülnek megvalósításra, amennyiben az időjárás szabadtéri program megrendezését nem teszi lehetővé. A könyvtár is lehetőséget biztosít a közösségi élet fejlődésének, internetes elérésével, a szabadidő hasznos eltöltésével.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzott egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	668	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen 1 könyvtár működik.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Településünkön a közösségi együttélés jól működik, etnikai konfliktusok nem fordulnak elő. A megfelelő társadalmi viszonyok megteremtését és fenntartását kell szolgálják a különböző rendezvények és közösségi programok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

Nem releváns adat településünkön.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Nem élnek más nemzetiségű lakosok a faluban.

e) helyi lakossági önszerveződések

Településünkön lakossági önszerveződések nem működnek.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Cserépváralja településen roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya magas	Közfoglalkoztatási programokba történő bevonásuk

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Egyre nagyobb méreteket ölt a gyermekszegénység. Nagyon sok gyermek csak az óvodában és az iskolában jut meleg ételhez. A szegény családok nagy része a gyerekek után járó ellátásokból él. Súlyos problémát jelent a szegény családoknak a lakás fenntartása, a tüzelő beszerzése. Esetenként az óvodába és iskolába járás is nehézséget okoz a ruházat, cipő, tiszorai hiánya miatt. A nehéz sorsú gyerekek hátrányait még inkább tetézi a kifizetetlen közműtartozás, villany, gáz kikötése. Ilyen esetekben sajnos a szülők sokszor fordulnak uzsorakamatosokhoz, amivel még inkább tetézik a bajt.

Ebből az ördögi körből nagyon nehéz kijutni, szinte lehetetlen.

Azok a szülők, akik rendelkeznek munkahellyel, azok is keveset keresnek, épp, hogy kijönnék a fizetésükből. A családok bevételei alig fedezik a rezsiköltséget, hiteleket, a gyerekek iskoláztatását, étkeztetését.

A tartós munkanélküliség mentálisan is tönkreteszi a családokat. Az emberek alkoholizmusba, depresszióba, legrosszabb esetben öngyilkosságba menekülnek. Gyakorivá válik a megélhetési bűnözés.

A szegénység, munkanélküliség következtében kialakult családi funkciózavarok, mentálhigiénés problémák közvetlen hatással vannak a gyermek fejlődésére. A társadalmi következetlenségek kihatnak a család életére, amely nem tudja megvalósítani tápláló, biztonságot nyújtó funkcióját. A tápláló környezet ingoványos, bizonytalan környezetté válik. A leírt problémák tükröződnek a gyermek teljesítményében, viselkedésében, beszédkultúrájában. A gyermek személyiségfejlődésére ezen kívül veszélyt jelentenek még, és erőteljes hatást gyakorolnak a média erőszakot sugárzó műsorai is. A szülők többsége nem szelektálja a műsorokat, a gyerekek válogatás nélkül megnézhetnek mindent. Az erkölcsi értékek meglazulása tetten érhető a családok életében, életvitelében.

Az egyre mélyülő szegénységgel, nincstelenséggel a gyermekvédelemben dolgozók sajnos mindennap találkoznak munkájuk során. A gyermekek védelmével kapcsolatos problémák talán ezért is jelentkeznek halmozottan településünkön is.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	191	204	395	48,35%	51,65%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			7	1,77%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	17	16	33	4,30%	4,05%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	3	5	8	0,76%	1,27%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az állandó lakosság kb 12-13%-a a gyermekkorú lakosság.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

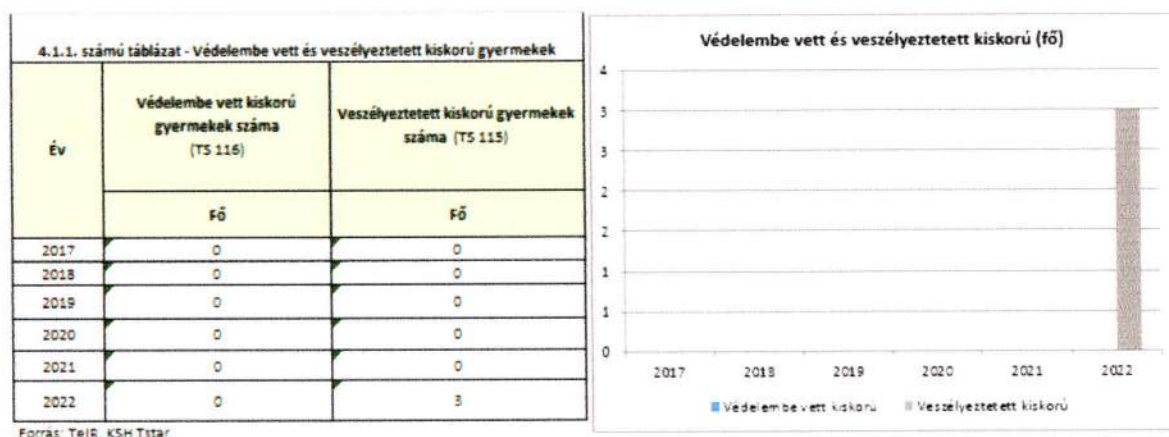
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény 5. § (n) pontja: „veszélyeztetettség: olyan-magatartás, mulasztás vagy következtében kialakult-állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. A veszélyeztetettség fogalma mellett a veszélyeztető magatartást is meg kell említeni. Bármilyen nehéz helyzetben élnek is családok, veszélyeztetettségről elsősorban gyermekek esetében beszélünk. Olyan állapotról van szó, amelynek kialakulásában számtalan tényező játszhat közre a szülők, a környezet vagy éppen a gyerek részéről. A hatékony megelőzés érdekében fontos tisztázni, hogy az egyes érintettek veszélyeztető magatartása milyen mértékben járul hozzá a veszélyeztetett állapot kialakulásához.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy

nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)

Az elmúlt években csak a 2022-es évben voltak veszélyeztetett kiskorú gyermekek a településen. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorúak gondoskodását. A nyilvántartásról a helyi önkormányzat gondoskodott, de ezen feladat 2013-tól járási hatáskörbe tartozik

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban, részesül.
5. nyugellátásban,
6. korhatár előtti ellátásban,
7. szolgálati járandóságban,
8. balett művészeti életjáradékban, részesül.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	3
2018	3
2019	6
2020	4
2021	5
2022	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2017 óta a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek száma 2-vel nőtt.

Kiegészítő-, illetve rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben egyetlen lakos sem részesült.

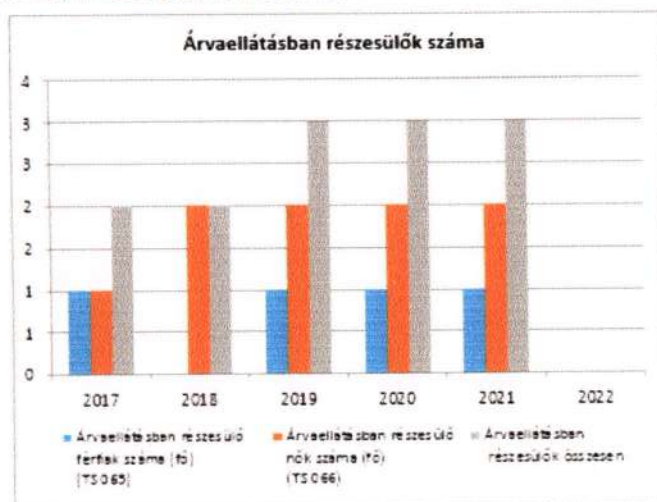
c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, ill. fiatal felnőtt, akinek családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A gyermekek jogán járó helyi juttatások tükrében sajnos nem áll rendelkezésünkre adat a vizsgált időszakban. Az önkormányzat képviselő-testülete nem alkotott az adott ellátásokra vonatkozó helyi rendeletet.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	1	1	2
2018	0	2	2
2019	1	2	3
2020	1	2	3
2021	1	2	3
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Árvaellátásban szerencsére nagyon kevesen részesülnek a településen, az éves számuk nem haladja meg a 3 főt.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Településünkön nem élnek külföldi állampolgársággal rendelkező gyermekek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Településünkön ez az adat nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem jellemzőek, illetve nincsenek szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megrendelő funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi 8-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosítható gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. Az Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői ellátás a településen megoldott, Tard a székhelytelepülése a védőnői szolgálatnak.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön a háziorvosi, a házi gyermekorvosi ellátást vállalkozás keretében biztosítjuk

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Gyermekek fejlesztésére nincs lehetőség településünkön.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Gyermekjóléti Szolgálat: A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

e)gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődebe beíratott gyermekek száma

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődebe beíratott gyermekek száma

Településünkön bölcsőde nem működik, ezért a fenti táblázat nem releváns.

f) gyermekvédelem

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői -szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- a munkaügyi hatóság.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való szabad hozzáférés a gyermekek számára biztosított.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei)

Általános iskola 2007-től, óvodai ellátás 2013-tól nincs a településen.

Az óvodai ellátás 2013-ig a tardi székhelyű Bükk Kincsei Napköziotthonos Óvoda helyi kihelyezett csoportjaként működött.

Településünkön a közétkeztetést az Önkormányzati Konyha látja el. Az intézmény által nyújtott szolgáltatás megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLVI. törvény 50. §. (3) bekezdésének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. A közétkeztetés a településen vállalkozó útján megoldott.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Településünkön erre vonatkozó programok nincsenek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A településen a hátrányos helyzetű lakosságnak megpróbálják a lehető legnagyobb segítséget nyújtani a támogatások terén.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen a jogszabályoknak megfelelő ez a tevékenység!

Az alábbiakban áttekintjük – az *egységes szemlélet miatt* - azokat a területeket, amelyek a jogszabályokban megjelennek, és a köznevelésre vonatkozóan meghatározzák az esélyegyenlőség biztosítását. A köznevelési intézmények 2013. január 1-étől – az *óvodák kivételével* – nem önkormányzati fenntartásúak.

Fogalmak:

- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:
 - a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: ld. a 4.1. pontban foglalt definíciót.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók: a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).
- Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - *a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve* - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont).

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási

intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban. Így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

A táblázat nem releváns, a településünkön nem működik óvoda.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

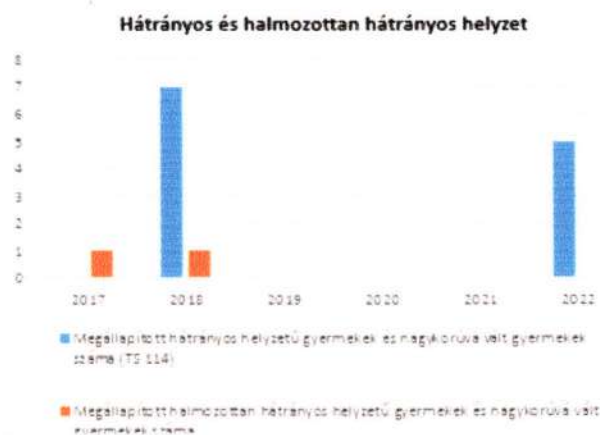
A táblázat nem releváns, településünkön nincs általános iskola, valamint a táblázatnak megfelelő gyermek.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

A táblázat nem releváns, egyik évben sem volt a táblázatnak megfelelő adat.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	0	1
2018	7	1
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	5	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szerencsére a településen nagyon kevés hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű személy van, ahogy a táblázat is mutatja.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

A településen nincsen óvoda 2013-tól.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

A településen nincsen általános iskolai oktatás 2007-től.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

A településen nincsen általános iskolai oktatás 2007-től.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatás területén.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nincs releváns adat.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Nincs releváns adat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A különös figyelmet igénylő gyerekek nem megfelelő ellátása	Speciális felzárkóztató, gyógypedagógiai foglalkozások tartása. Megfelelő fejlesztéshez való hozzájárulás.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőség azt jelenti, hogy mindkét nem egyenlő mértékben van jelen hatalom, részvétel és láthatóság szempontjából a közélet és magánélet minden szférájában. Amikor a nemek közötti egyenlőségről van szó, azt nem a nemek közötti különbözőség, hanem sokkal inkább a nemek közötti egyenlőtlenség ellentétéként kell látni. Célja az, hogy elősegítse a nők és férfiak teljes részvételét a társadalomban. Nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit ne érhessen hátrányos megkülönböztetés. Ma az egyenlőség helyett egyre inkább az egyenlő jogok, esélyek és bánásmód kifejezéseket használják: rendelkezzen a két nem egyenlő lehetőségekkel a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyereknevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

E tématerületnél kiemeljük – *az egységes szemlélet miatt* - a vonatkozó jogszabályokat. Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelőnké, a gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyerekeket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

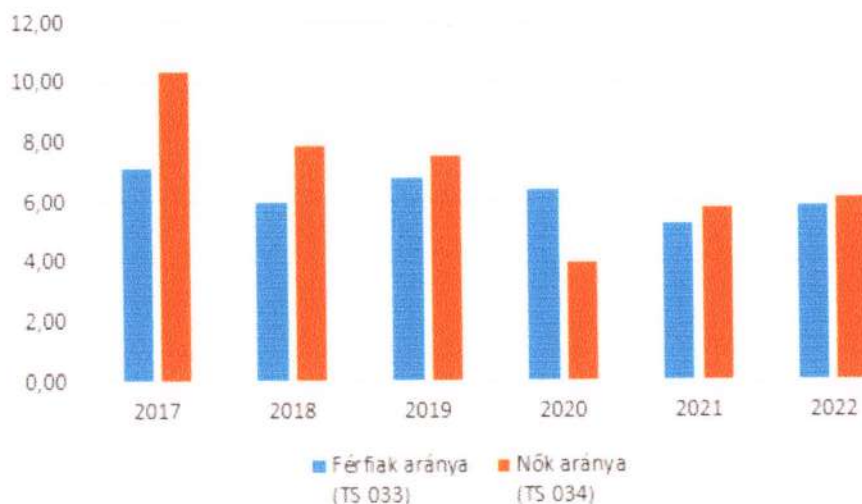
Markáns különbségek mutatkoznak a két nem között a munkavégzés keretei szerint. A nők között magasabb az alkalmazottak aránya, a férfiak viszont gyakrabban dolgoznak önfoglalkoztatóként (egyéni vállalkozók, társas vállalkozások dolgozó tulajdonosai).

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	7,1	10,34	8,72%
2018	5,96	7,86	6,91%
2019	6,8	7,52	7,16%
2020	6,38	3,97	5,18%
2021	5,22	5,79	5,51%
2022	5,88	6,14	6,01%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

A nyilvántartott álláskeresők száma csökkent az elmúlt évek folyamán, ezzel együtt a nők aránya is csökkent. A nemek szerinti megoszlást vizsgálva láthatjuk, hogy szinte minden évben több a nő a nyilvántartott álláskeresők között.

Országos adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívák között (GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt.

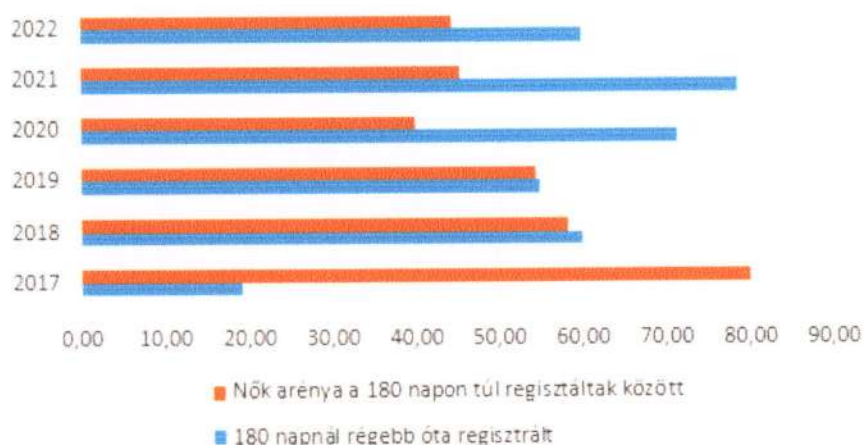
Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között oka lehet az is, hogy sem a településünkön, sem pedig országosan nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	19,23	80
2018	60	58,33
2019	55	54,55
2020	71,43	40
2021	78,57	45,45
2022	60	44,44

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskereső

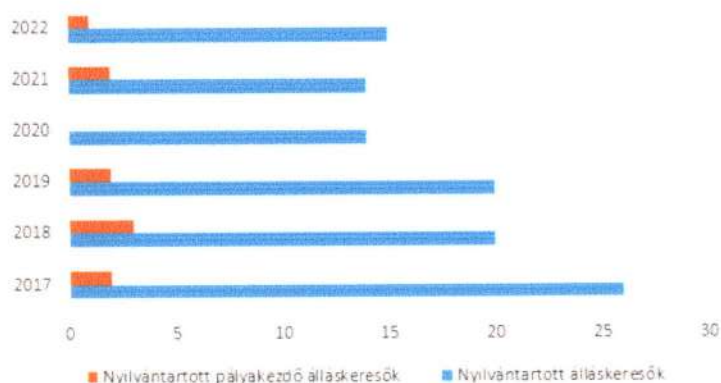

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya igen nagy ingadozást mutat, csak úgy mint a nők aránya ebben az aspektusban vizsgálva.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	26	2
2018	20	3
2019	20	2
2020	14	0
2021	14	2
2022	15	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskereső

A nyilvántartott álláskereső számához viszonyítva a pályakezdő álláskereső száma elenyésző. Minden évben 5 fő alatt van az álláskereső száma ebben a tekintetben.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen a nők képzési programokba történő bevonása megoldott, olyan képzési programokon vesznek részt, amely területek hiányt mutatnak. Az alapképzés, és az átképzés is nagyon fontos szerepet játszik abban, hogy csökkenthető legyen a munkanélküliség. Cél, hogy minden munkavállalási korú nő elhelyezkedjen, hiszen egy családban kell, hogy a nő is jövedelmet szerezzen, és ennek lehetősége abban áll, hogy részt vesznek képzési programokon.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Településünkön az alacsony képzettséggel rendelkező nőknek szinte lehetetlen elhelyezkedni. Ennek érdekében kell megvalósítani, lehetőséget adni arra, hogy képzésben tudjanak részt venni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Alapvető elvárás országos szinten, hogy a nők nem szenvedhetnek hátrányos megkülönböztetést a bérezés során sem. Ennek megfelelően végzi minden munkáltató a tevékenységét.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg, melyet a szomszéd település védőnője lát el. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

A táblázat nem releváns.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból)

A táblázat nem releváns, nem működik bölcsőde.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból)

A táblázat nem releváns, nem működik bölcsőde.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós nőkre és gyermekeikre fokozott figyelmet fordít a községben a védőnő.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A vizsgált időszakban Cserépváralja településen nem történt nyilvánosságra került nőket érintő, vagy családon belüli erőszakos eset.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Településünkön nem működik sem anyaothton, sem átmeneti családi otthon, a krízishelyzetben lévő családok, gyermekek, édesanyák a településtől 60 km-re található Miskolc városában találnak anyaoththont, családok átmeneti otthonát.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, melyet a Munkaügyi Központ, az Önkormányzat, szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulása	Partnerség és támogató közösségi szolgálat létrehozása, programok, tanácsadás.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az öregedés folyamata elkerülhetetlen. Egy társadalom akkor kezeli az idősök kérdését sikeresen, ha az idős ember aktivitása, anyagi, egészségügyi, szociális és kapcsolati biztonsága az egyén számára megnyugtatóan alakul. Az életminőség megtartása részben az intézményekre, részben az egyénre hárul. Kérdés az, hogy az egyes szociális ellátó rendszerek mennyire készültek fel a növekvő igények ellátására, mennyi terhet bír el a család, milyen megtartó és támogató közösségekre támaszkodhatnak az idősök.

Kiemelt figyelmet érdemelnek, mert magas az egyedül élők aránya, így az önkormányzat számára további odafigyelést jelent, mivel igényük várhatóan megnő a közösségi szolgáltatásokra.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint

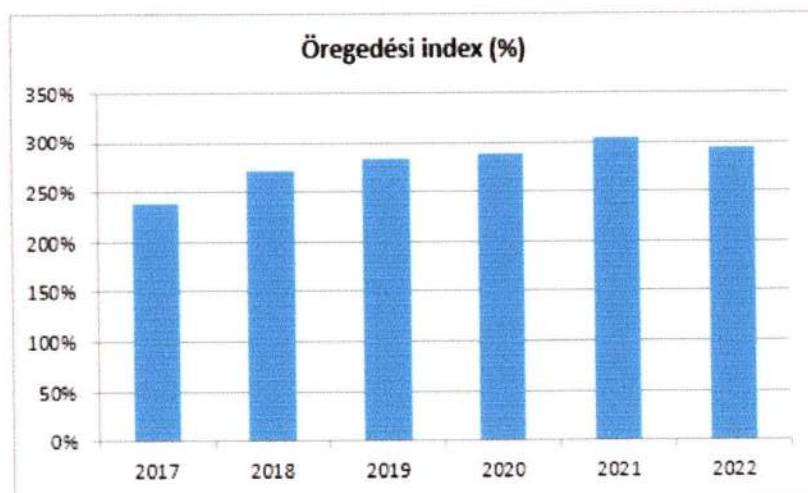
5. özvegyi járadék.

A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják.

Mivel az idős emberek családjának aktív tagjai dolgoznak, egyes esetekben nem is a településen élnek, nagy a veszélye a településen az idősek elmagányosodásának, elszigetelődésének.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	81	34	238,24%
2018	87	32	271,88%
2019	91	32	284,38%
2020	95	33	287,88%
2021	88	29	303,45%
2022	91	31	293,55%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

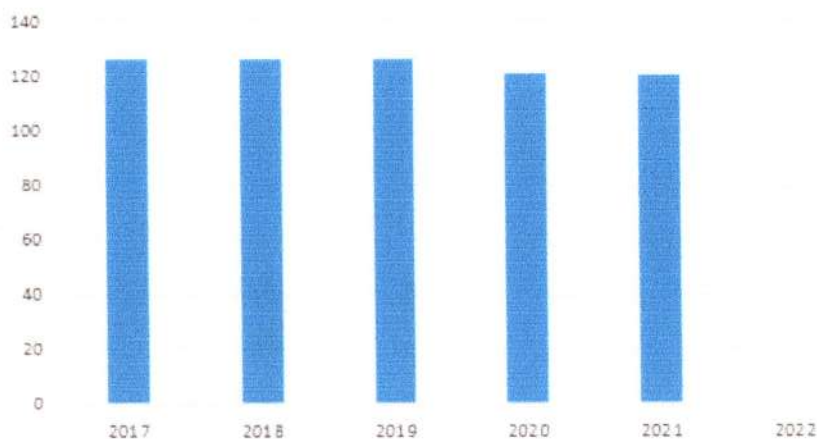

A település öregedési indexe sajnos növekvő tendenciát mutat az elmúlt 5 évben, a 65 év feletti lakosság száma növekedett, míg a -14 éves korú lakosság száma csökkent.

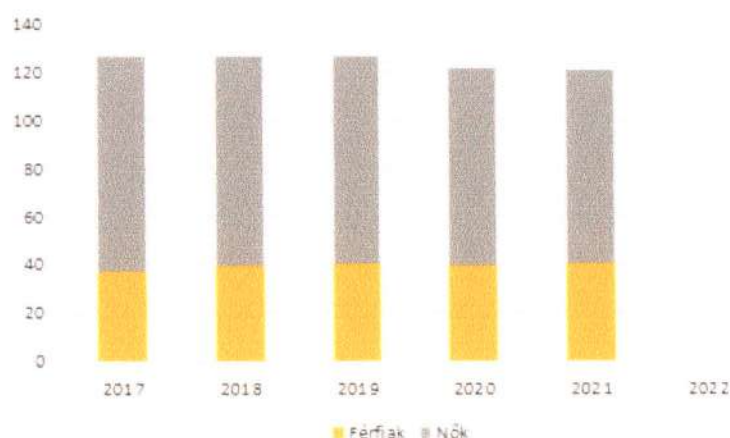
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	37	89	126
2018	39	87	126
2019	40	86	126
2020	39	82	121
2021	40	80	120
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok száma

Nyugdíjasok nemek szerinti megoszlása

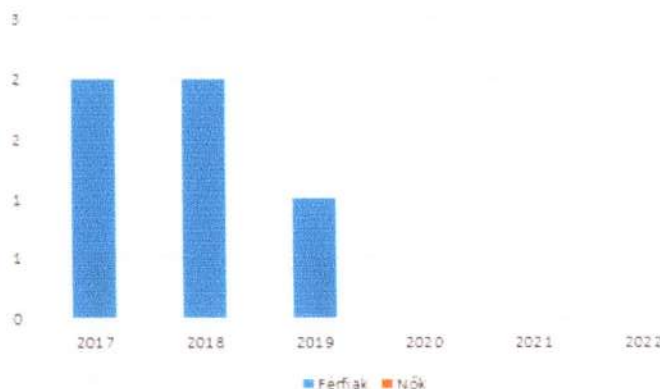

A nyugdíjasok számát tekintve elmondható, hogy a nők száma több mint kétszerese a férfiak számának. A nyugdíjasok száma a 2017-es évtől lassú csökkenő tendenciát mutat. Ellátatlan nyugdíjas nincs.

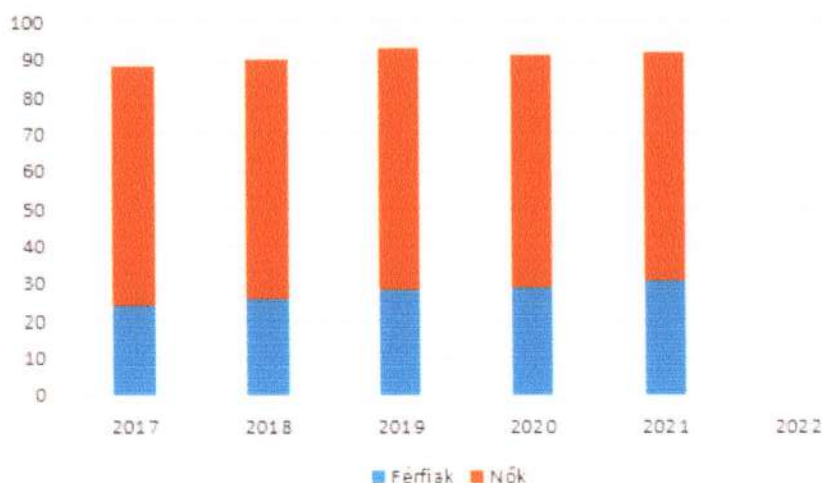
Az önkormányzati és állami támogatásokon, támogató szolgáltatásokon felül nagyon fontos a közösség szerepe is, megelőzve a mentális és ezzel együtt járó fizikai megbetegedések kialakulását. A nyugdíjasok száma településünkön igen magas.

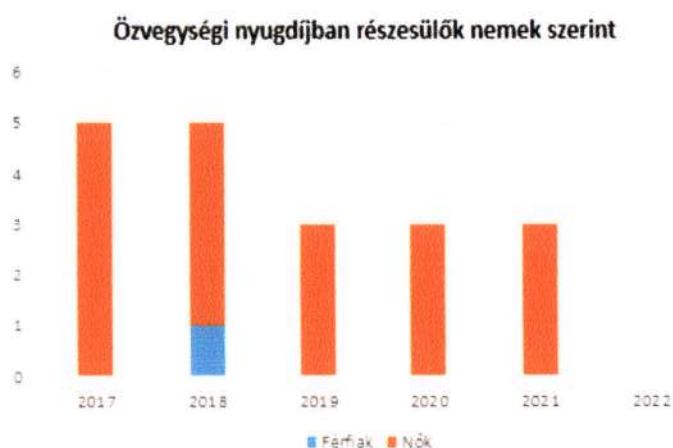
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	2	0	24	64	0	5	0
2018	2	0	26	64	1	4	0
2019	1	0	28	65	0	3	0
2020	0	0	29	62	0	3	0
2021	0	0	31	61	0	3	0
2022	0	0	0	0	0	0	0

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Ha a fenti táblázatot elemezzük, láthatjuk, hogy az öregségi nyugdíjban részesülő nők száma jóval több, mint kétszerese a férfiak számának. Az özvegyi nyugdíjban részesülő nők száma szintén nagyobb.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Ft. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Ft. 30. §-a rögzíti.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A rendszerváltozás első évtizedében jelentősen lecsökkent a gazdaságilag aktív népesség aránya és óriásira növekedett a munkanélküliség, mely elsősorban a fiatalabb, gyermekeket eltartó rétegeket érintette. Az 1990-es évek elején a munkahelyek számának visszaesésével a nyugdíjas korúak, vagy nyugdíj előtt állók elhelyezkedési esélyei csökkentek a legjelentősebben. 1990-hez viszonyítva nőtt a 60 éven aluli inaktív keresők aránya és hasonló mértékben emelkedett a 60 éven felüli idős, inaktív keresők aránya az amúgy egyre csökkenő számú népességben belül.

A munkanélküliségi ráta településünkön magas, ezen magas érték mellett az idősebb korúak munkába állása még inkább megnehezített, hiszen a fiatalok is nehezen találnak munkahelyet. A kirekesztődés és az információhoz való hozzáférés elérhetősége fontos ezen csoport számára, hiszen társadalmi felzárkóztatást célozzák.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	26	20	20	14	14	15
41-45 év (TS 042)	Fő	2	2	1	4	0	1
	%	7,69%	10,00%	5,00%	28,57%	0,00%	6,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	1	1	1	1	1
	%	11,54%	5,00%	5,00%	7,14%	7,14%	6,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	6	2	1	0	0	0
	%	23,08%	10,00%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	4	3	2	1	2	3
	%	15,38%	15,00%	10,00%	7,14%	14,29%	20,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5	6	6	6	6	4
	%	19,23%	30,00%	30,00%	42,86%	42,86%	26,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma a 61 év feletti korosztályban a legnagyobb, hiszen ők vannak a legvesélyeztetettebb helyzetben. Ők már közel állnak a nyugdíjhoz, egészségügyi problémáik már többször fordulnak elő, valamint nehéz felvenniük a versenyt fiatalabb társaikkal, hiszen lemaradásban vannak a modern technikák terén is.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Az időskorúakra is nagy figyelmet kell szentelni ilyen kis lélekszámú településen, hiszen a folyamatosan növekvő öregedési index alapján elmondható, hogy az élhető település érdeke az időskorúak életének jó minőségi szinten való tartása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

Ennek ellenére a regisztrált munkanélküliek közül csak 15-20% körüli az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma. Az 55 év felettiek sokkal jobb eséllyel helyezkednek el, mint évekkal ezelőtt. Napjainkban már ez a korosztály is sikeresen felveszi a lépést a technikai újításokkal, szívesebben alkalmazzák őket, mert nagy tapasztalattal bírnak, jó esély van rá, hogy gyermek születés miatt már nem fognak hiányozni a munkából, valamint a nyugdíjazásukig is legalább 10 év van még hátra.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémák megoldásában.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Házi segítségnyújtás keretében főként idős emberekről, fogyatékos személyekről, valamint azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről gondoskodnak, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítják:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Az *étkeztetés* keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani és

- nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban, időskorúak járadékában, fogyatékosági támogatásban részesülők, vagy
- egészségkárosodottak rendszeres szociális segélyében részesülnek, vagy
- azok a személyek, akiknek az étkeztetését egészségi állapotuk indokolja.

Az ellátás történhet az étel:

- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállítással.

Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára diétás étkeztetés biztosított.

A szociális gondozók szabadidős programokat szerveznek, szükség szerint megszervezik az egészségügyi alapellátáshoz jutást (orvoshoz kísérés, felvilágosító előadások szervezése, mentális gondozás), segítenek hivatalos ügyek intézésében.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	81	0	4	37
2018	87	0	4	31
2019	91	0	4	31
2020	95	0	4	56
2021	88	0	4	95
2022	91	0	4	90

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból látható, hogy településünkön egyetlen 65 év feletti lakos sem részesül nappali ellátásban, házi segítségnyújtásban is csupán 4 fő. A szociális étkeztetésben részesülők száma évről évre növekszik.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősök kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése kielégített a községben.

c) idők informatikai jártassága

Nincs adat az idők informatikai jártasságára vonatkozóan, de pályázatoknak köszönhetően a településen évente legalább egyszer szerveződik informatikai felzárkóztatás, hogy az idősebb korosztály is lépést tudjon tartani a technológiai fejlődéssel. Fontos lehet az informatikai jártasság, ugyanis így a magányos idős emberek előtt új közösségi szinterek nyílhatnak meg az internethasználattal, valamint, ha a családtagjaik nem a településen vagy a környéken élnek, a kapcsolattartás is könnyebbé válik.

d) generációk közötti programok

Kifejezetten generációk közötti programokat nem szervez a település

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kevés időseket célzó program van településünkön, nincs igazán hely, ahol találkozhatnak legalább heti rendszerességgel és megoszthatnák gondolataikat.

A könyvtár jó hely lehetne számukra, hiszen itt biztosított az internet, használhatják a számítógépeket, találkozhatnak egymással és hasznosan, kulturált környezetben tölthetik az idejüket.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás, elszigetelődés	Minden lehetőséget megragadva kell az idős emberek magányának leküzdésében, illetve megelőzésében részt venni, a házigondozás és különböző programok szervezése keretében. Internethasználat megtanítása és biztosítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz

kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalást.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Településünkön kevés a foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

(Ft. 57/B §.)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	7	18	25
2018	7	16	23
2019	7	15	22
2020	6	14	20
2021	5	14	19
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyeknek járó ellátásaiban részesülő nők száma kétszer annyi, mint a férfiaké.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A táblából jól látható, hogy a településen egyetlen nappali ellátásban részesülő fogyatékos személy sincs.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A fogyatékkal élők a munkavállalók egyik leghátrányosabb helyzetű csoportja. Munkaerő-piaci helyzetük lényegesen rosszabb, mint a lakosság többi tagjé. Nehezebben találnak tartós foglalkoztatást biztosító munkahelyet, illetve, ha valaki már gazdaságilag aktív korában válik fogyatékossg, nagyon kicsi az esélye, hogy korábbi munkahelyén foglalkoztatják. A munkaerőpiacon való részvétellel pénzbeli és nem pénzbeli járandóságokhoz lehet hozzájutni, ami pozitív hatással van a résztvevők egészségére. Ezen túlmenően a munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

Sajnos a fogyatékkal élők lehetőségei nagyon korlátozottak. Sikeresebb elhelyezkedésüket segítené a pályaválasztási tanácsadás, valamint a felnőttképzési lehetőségek. Ezekre településünkön nincs lehetőség.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs információnk arról, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen.

A foglalkoztatás akkor is megíúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. A fizikai akadályozottság a település domborzati viszonyai miatt igen sok helyen jelen van, de ez nem jelenti azt, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának akadálya lenne. Inkább az a probléma, hogy nincs foglalkoztató.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakóköznyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek alapszolgáltatást nyújtó intézmény nincs a településen. Támogató szolgálat nem működik. Szükség esetén biztosított a házi segítségnyújtás térségi szinten, az utazásban önkormányzatunk segítséget nyújt.

Sajnálatosan a családsegítés és a közösségi ellátás statisztikai nyilvántartásában nem szerepel, hogy a szolgáltatást igénybevevők van e bármilyen fogyatékosága, ezért itt csak becsült adatokat fogunk kapni.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképeségében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

Állami támogatásban részesülnek, az önkormányzat a lehetőségeihez mérten segíti, ezen személyek életének megkönnyítését együttműködve az érintett személyek igényének megfelelően.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember –azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan

halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a *közzolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről* beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Sajnos a településen nincsen lehetőség egészségügyi és rehabilitációs ellátásra csak a közeli nagyobb városokban. Az önkormányzat segít a rászorulóknak, ha akadályoztatva van az eljutásuk.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Sajnos a település középületei nem akadálymentesítettek, ezek akadálymentesítése a jövőbeni feladatok közé tartozik.

c) közzolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Mint ahogyan az előző pontban kifejtésre került a középületek akadálymentesítése nem megoldott a településen.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betarttatása nehéz feladat a hatóságok előtt. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevétele. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Akadálymentes parkolóhely településünkön a parkolók többségében ki van jelölve.

A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése részben biztosított a településen.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Településünkön fogyatékos személyek számára nincs semmilyen szakszerű szolgáltatás. Mezőkövesden található azonban az „Add a kezed” Lakóotthon, amely tartós bentlakásos, fogyatékosok ápoló-gondozó célú lakóotthona.

A lakóotthon az érintett társadalmi réteg, a fogyatékosok és képviselőik (szülők, családtagok, szakemberek) kezdeményezésére civilszervezeti (Kézenfogva- és Soros Alapítvány), valamint a Szociális és Családügyi Minisztérium kitagolási programja által kormányzati támogatással jött létre.

A lakóotthonok alapvető jellemzője, hogy kis létszámú (6-14 fő) ellátását biztosítja, ezért a lakói számára családias légkört tud teremteni.

A lakóotthonok megpróbálják biztosítani, hogy lakóinak saját intim szférája (saját szoba ill. lakrész) legyen. A lakóotthonok feladatuknak tekintik, hogy a napi tevékenységeket a lakók akaratának figyelembevételével közösen alakítsák ki. A lakóotthoni szemléletmód közé tartozik az is, hogy a lakókat minél nagyobb önállóságra tanítsa, segítse az önálló életvitel kialakulását és ez által a lakók társadalomba történő beilleszkedését.

A normalizációs elv szerint egy adott társadalomban a fogyatékosok számára is ugyanazokat az életfeltételeket kell biztosítani, melyek a társadalom többi tagja számára is biztosított. A lakóotthonok munkáikat, feladataikat e szellemben végzik.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közüntézmények, közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott	pályázati források keresése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A helyi és a kis település lévén, a környező települések szervezetei folyamatosan gyarapodnak, tevékenységüket bővítik annak érdekében, hogy ezen települések élhetőbben legyenek, csökkenjen az elvándorlás és az öregedési index. Ezért van szükség arra, hogy olyan rendezvények kerüljenek megrendezésre, melynek látogatottsága révén ismeretekben gazdagodhatnak a lakosok és az ide látogatók, valamint megismerjék ezen települések nyújtotta lehetőségeket. Az igények felmérése az alap, melyhez hozzáadódik a közös munka, ezáltal a szervezők, megvalósítók is élvezhetik „munkájukat” és annak gyümölcsét.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

A településen katolikus egyházközség működik, Tardról kijáró lelkésszel. A kapcsolat az Egyházközség és az Önkormányzat között jó. A településen nemzetiségi Kisebbségi Önkormányzat nem működik.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

A Mezőkövesdi kistérség az Észak-Magyarországi Régióban, azon belül Borsod-Abaúj-Zemplén megye délnyugati részén helyezkedik el. A kistérség 21 települést foglalt magába, központi települése Mezőkövesd volt. Területe 680 km², a térség lakónépessége 2004-ben 44 565 fő volt, állandó népessége pedig 45 048 volt. A Kistérségi Társulás 2012. december 31-én megszűnt.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nemzeti Önkormányzat településünkön nem működik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön a Cserépváraljáért Alapítvány működik, akivel az együttműködése az Önkormányzatnak nagyon jó.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit partnerek elsősorban a munkahely teremtés és a közösségi élet fejlesztése tevékenységeinkben válhatnak ideális partnerekké.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során konzultáltunk az illetékes és érintett partnercsoportok képviselőivel, a civil szervezetekkel, intézmények vezetőivel. Az elkészítés folyamatába bevonásra kerültek, egyéni problémák és megoldási alternatívák felvázolására is lehetőségük volt, melyeket közösen megvitattunk és ezek alapján elkészítettük jelen programunkat. Önkormányzatunk ügyfélfogadási rendje szerint várta a jelentkezőket, akik hozzászólhattak a program kidolgozásához. A program megvalósíthatóságát és szakmaiságát is mindvégig szem előtt tartottuk. A különböző szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeit személyesen kezeltük, hirdető fórumainkon nyilvánossá tettük a közreműködés lehetőségét.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Cserépváralja Község Települési Esélyegyenlőségi Programja mindenki számára nyilvános és elérhető. A hozzáférés Cserépváralja Község Polgármesteri Hivatalában, ügyfélfogadási időben, vagy előre egyeztetett további időpontban megtekinthető.

Fontos továbbá minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében, ezért megjelenéseink és rendezvényeink esélyegyenlőség biztosítását szem előtt tartva kerülnek megvalósításra.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A tartós munkanélküliség aránya magas	Közfoglalkoztatási programokba történő bevonásuk
Gyermekek	Különös figyelmet igénylő gyerekek nem megfelelő ellátása	Speciális felzárkóztató, gyógypedagógiai foglalkozások tartása megfelelő fejlesztéshez való hozzájutás.
Idősek	Elmagányosodás	Minden lehetőséget megragadva kell az idős emberek magányának leküzdésében, illetve megelőzésében részt venni, a házi gondozás és különböző programok szervezése keretében
Nők	Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulása munkában.	A közösségi életbe történő bevonás, önkéntes munkába történő bevonás, partnerség és támogató közösségi szolgálat létrehozása, programok, tanácsadás
Fogyatékkal élők	Közütemények, közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott	Pályázati források keresése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkával a településen – Tartós munkanélküliek számának csökkentése	Közfoglalkoztatási programok körének szélesítése, pályázatok útján Partnerek: vállalkozók, alapítványok, civil szféra Felelős: Polgármester
Gyermekek	Különös figyelmet igénylő gyermekek jelenléte	Speciális felzárkóztató, gyógypedagógiai foglalkozások tartása. Megfelelő fejlesztéshez való hozzájárulás. Felelős: Polgármester
Idősek	Elmagányosodás	Házigondozás, programok szervezése Partnerek: Szociális szféra Felelős: Polgármester
Nők	Nők elszigetelődésének, háttérbe szorulásának megelőzése	A közösségi életbe történő bevonás, önkéntes munkába történő bevonása. Felelős: Polgármester
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés	pályázati források keresése Partnerek: vállalkozók, egyház, civil szféra, alapítványok Felelős: Polgármester

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők készségeik segítségével ki tudjanak törni a jelenlegi helyzetükből.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek szabadidejének hasznos eltöltésének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek elmagányosodásának elkerülésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az elszigeteltség megszüntetését, valamint a helyi közéletben történő aktív részvételüket.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására, továbbá kiemelt terület munkavállalásuk elősegítése, új ismeretek elsajátítása.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Munkával a településen – Tartós munkanélküliek számának csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	A településen élő aktív korúak körében magas a munkanélküliség, melyet közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni, ez a fajta foglalkoztatás elősegítené az elsődlegesen munkaerő-piacon való későbbi elhelyezkedésüket.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Évről évre kevesebb legyen a tartós munkanélküliek száma. Munkahelyteremtés, meglévő munkahelyek megtartása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Önkormányzati költségvetése.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Önkormányzati költségvetése.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Helyi adottságok feltérképezése, - pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra, - új munkahelyek létrehozása és megtartása.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. 12. 31. (csütörtök)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés, TelR KSH Csökken a munkanélküliek száma, munkahelyek létrejötte, alacsony lesz a munkanélküliségi ráta, nő a foglalkoztatás.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati pénz támogatás Technikai háttér szakemberek megléte
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Különös figyelmet igénylő gyermekek jelenléte
B	Feltárt probléma megnevezése	A különös figyelmet igénylő gyerekek nem megfelelő ellátása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyerekek megkapják a nekik járó felzárkóztatást
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi gyermekvédelmi rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Speciális felzárkóztató, gyógypedagógiai foglalkozások tartása. Megfelelő fejlesztéshez való hozzájutás.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31. (vasárnap)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Telr, KSH, Intézményi adatok, Önkormányzati adatok
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Technikai erőforrás, Szakemberek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható, ha a megfelelő humán és technikai erőforrás rendelkezésre áll.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Nők elszigetelődésének, háttérbe szorulásának megelőzése
B	Feltárt probléma megnevezése	Fontos hogy településünkön a nők ne szigetelődjenek el, ne szorítsák háttérbe saját érdekeiket
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Célunk hogy az érintett nők részt vegyenek a falu életében, rendezvényeken, esetleg önkéntes munkában és érezzék hogy fontos tagjai a közösségnek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Önkormányzat költségvetése
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A közösségi életbe történő bevonás, önkéntes munkába történő bevonása.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. 12. 31. (péntek)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programba bevontak száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrások mozgósítása, technikai feltételek, szakemberek bevonása.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Az idősek elmagányosodása
B	Feltárt probléma megnevezése	Az időskor velejárója, hogy nehezebben mozdulnak ki, nem vonódnak be a közösségi programokba.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Célunk, hogy településünk idős lakosait be tudjuk vonni különféle programokba, a házi gondozással csökkentjük elmagányosodásukat
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Önkormányzat költségvetése.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Házi gondozás, programok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. 12. 31. (szerda)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Technikai feltételek, terembérlet, szakemberek bevonása
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

A	Intézkedés címe:	Akadálymentesítés
B	Feltárt probléma megnevezése	Közüntézmények, közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A település minél nagyobb területének akadálymentesítése, hogy a fogyatékossggal élők is egyenlően el tudjanak érne mindenhová, ne legye számukra akadály
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi Általános Rendezési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Akadálymentesítése a közüntézményeknek, közterületeknek, járdáknak, parkoknak
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2024. 12. 31. (kedd)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok, Telr, KSH,
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pénzügyi forrás, pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Pályázati forrás esetén fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltart esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyedi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés feloldása	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményének fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkával a településen – tartós munkanélküliség számának csökkentése	A településen élő aktív korúak körében magas a munkanélküliség, melyet közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni, ez a fajta foglalkoztatás elősegítene az elsődlegesen munkanélküliségre való későbbi elhelyezkedésüket	Évről évre kevesebb legyen a tartós munkanélülők száma. Munkahely teremtés, meglévő munkahelyek megtartása.	Önkormányzati költségvetése	Magyar Nemzeti Farsadalmi Felsőoktatási Stratégia 2030	Helyi adottságok feltérképezése, pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra, új munkahelyek létrehozása és megtartása.		Polgármester 2026.12.31	Önkormányzat adatok, helyi adatgyűjtés, TelR KSH Csoúken a munkanélülők száma, munkahelyek létrejötte, alacsony lesz a munkanélülőség ráta, nő a foglalkoztatás	Pályázati pénz támogatás, Technikai, humán, szakkemberek meglete	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Különös figyelmet igénylő gyermekek jelenléte	A különös figyelmet igénylő gyermekek nem megfelelő ellátása	A gyermekek megkapják a nekik járó felzárkóztatást	Helyi gyermekvédelmi rendelet	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Speciális felzárkóztató, gyógypedagógiai foglalkozások tartása. Megfelelő fejlesztéssel való hozzájárulás		Polgármester 2026.12.31	TelR, KSH, Intézményi adatok, Önkormányzat adatok	Technikai, erőforrás, Szakkemberek	Fenntartható, ha a megfelelő humán és technikai erőforrás rendelkezésre áll	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők elszigetelődésének háttérbe szorulásának megelőzése	Fontos hogy településünkön a nők ne szigetelődjenek el, ne szorítsák háttérbe saját érdekeiket	Célunk hogy az érintett nők részt vegyenek a falu életében, rendezvényeken, esetleg önkéntes munkában és érezzék hogy fontos tagjai a közösségnek.	Önkormányzati költségvetése	Nők és Férfiak Farsadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A közösségi életbe történő bevonás, önkéntes munkába történő bevonása.		Polgármester 2027.12.31	Programba bevontak száma	Humán erőforrások mozgósítása, technikai feltételek, szakkemberek bevonása	Fenntartható	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az idősek elmagányosodása	Az időskor velejárója, hogy nehezebben mozognak ki, nem vonódnak be a közösségi programokba.	Célunk, hogy településünk időskorú lakosait be tudjuk vonni különféle programokba, a házi gondozással csökkentjük elmagányosodásukat	Önkormányzati költségvetése	Közügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Házi gondozás, programok szervezése		Polgármester 2025.12.31	Programokon résztvevők száma	Technikai feltételek, teremlehet, szakkemberek bevonása	Fenntartható	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltart esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyedi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés feloldása	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményének fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
1	Akadálymentesítés	Közüntézmények, köztérületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott	A település minél nagyobb területének akadálymentesítése, hogy a fogyatékkal élők is egyenlően el tudjanak érni mindenhová, ne legyen számukra akadály	Helyi Általános Rendezési Terv	Országos Fogyatékkal Élők Program (2015-2025)	Akadálymentesítés a közüntézményeknek, köztérületeknek, járdáknak, parkoknak		Polgármester 2024.12.31	Önkormányzat adatok, TelR, KSH	Pénzügyi forrás, pályázati források	Pályázati forrás esetén fenntartható	Nem önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

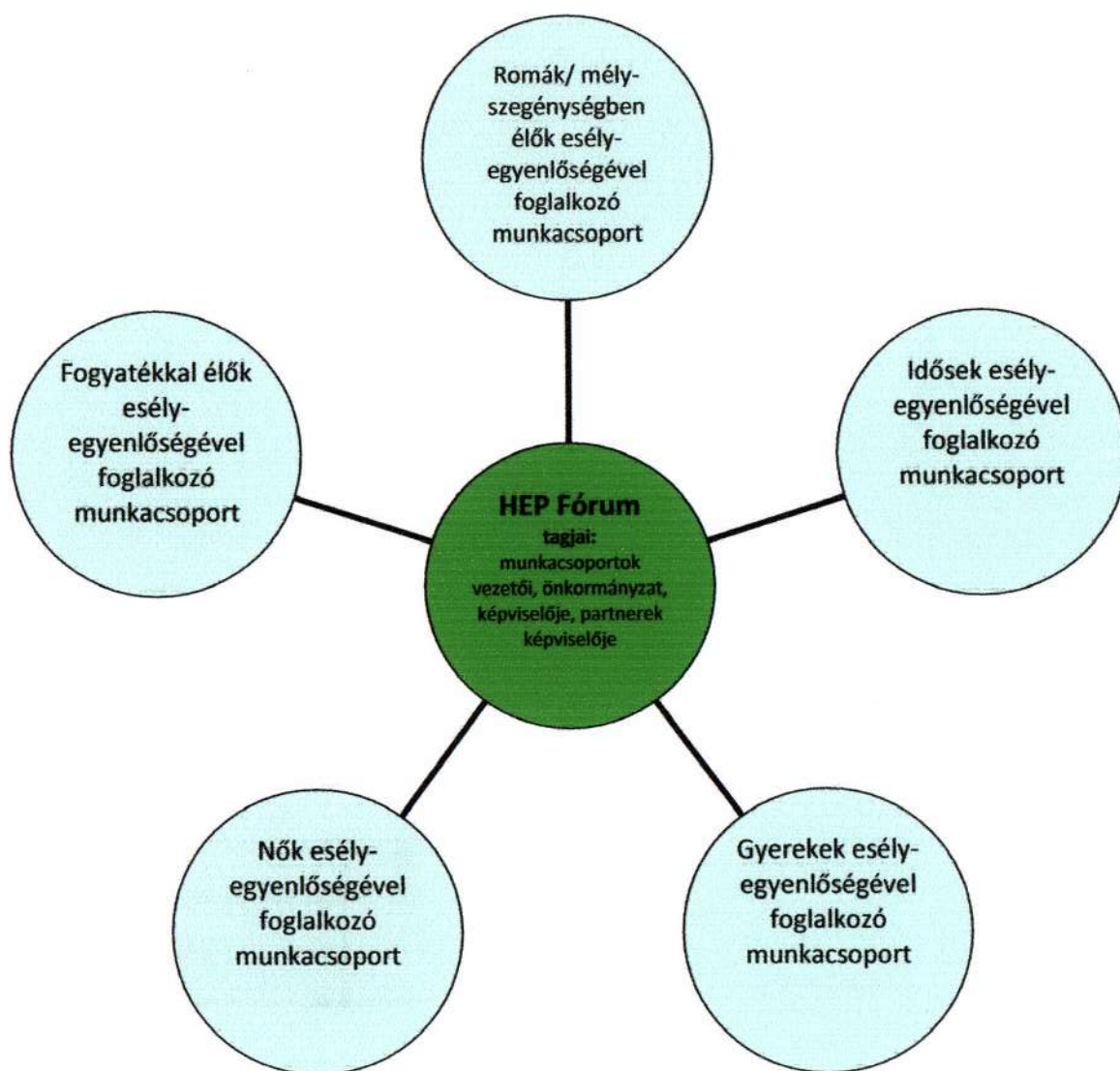
3.2 A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,

- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői)

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Cserépváralja Község Önkormányzatának 2023-2028. közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Cserépváralja Község Önkormányzatának képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 92/2023.(XII. 13) számú határozatával elfogadta.

Cserépváralja, 2023. december 13.

Dávid Zoltán
polgármester